

ชื่อเรื่อง ระดับการรู้เท่าทันสื่อใหม่และพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กและไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชา
นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวณี ชินนาลอง และคณะ

ปีที่แล้วเสร็จ 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการรู้เท่าทันสื่อใหม่ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชานิเทศศาสตร์ 2) พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กและไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชานิเทศศาสตร์ 3) เปรียบเทียบระดับการรู้เท่าทันสื่อใหม่ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชานิเทศศาสตร์ตามลักษณะประชากร 4) เปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กและไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาวิชานิเทศศาสตร์ตามลักษณะประชากร และ 5) ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการรู้เท่าทันสื่อกับพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กและไลน์ของนักศึกษาสาขาวิชานิเทศศาสตร์

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ส่วน ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่เข้าอบรมชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพนิเทศศาสตร์ ในภาคการศึกษาที่ 1 และ 2/2559 รวมจำนวน 178 คน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มจากนักศึกษาที่เข้าอบรมชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพนิเทศศาสตร์ ในภาคการศึกษาที่ 1/2559 และ 2/2559 จำนวน 24 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการรู้เท่าทันสื่อใหม่ของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก 2) พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กและไลน์ กลุ่มตัวอย่างใช้เครื่องมือต่างๆ ของเฟซบุ๊กได้หลากหลาย โดยเครื่องมือที่ใช้มากที่สุด ได้แก่ กดไลค์ โพสต์รูป และส่งข้อความส่วนตัว ส่วนเครื่องมือในไลน์ที่ใช้มากที่สุด ได้แก่ การแชท การส่งสติ๊กเกอร์และการเพิ่มเพื่อน 3) ระดับการรู้เท่าทันสื่อใหม่ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะทางประชากร (เพศ อายุ วุฒิการศึกษาและรายได้) ของกลุ่มตัวอย่าง 4) พฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กและไลน์กับลักษณะทางประชากร พบว่าลักษณะทางประชากร ได้แก่ อายุ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊ก ทั้งในด้านความถี่และระยะเวลาที่ใช้ ขณะที่รายได้และเพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ไลน์ ส่วนวุฒิการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กและไลน์ และ 5) ระดับการรู้เท่าทันสื่อมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้เฟซบุ๊กและไลน์ของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า 1) เฟซบุ๊กและไลน์ตอบสนองความต้องการที่หลากหลายได้ แต่การใช้ไลน์สามารถตอบสนองได้มากกว่าเฟซบุ๊ก เป็นเครื่องมือที่สื่อสารได้ทั้งข้อความ ภาพ และเสียง ดังนั้น ไลน์จึงเป็นช่องทางที่เข้าถึงนักศึกษาได้ตรงตัวและรวดเร็ว 2) สาขาวิชา ควรใช้เฟซบุ๊กและไลน์เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากเข้าถึงนักศึกษาได้รวดเร็ว เปิดดูซ้ำได้และติดต่อกลับได้ โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าควรใช้ไลน์ เพราะคนทั่วไปมีพฤติกรรมเข้าใช้ไลน์ทุกวัน 3) สาขาวิชา ควรใช้เฟซบุ๊กและไลน์เป็นช่องทางในการให้คำปรึกษาหรือบริการตอบคำถามทางวิชาการ โดยเห็นว่าควรใช้ไลน์ เพราะเข้าถึงและติดต่อกลับง่าย

คำสำคัญ การรู้เท่าทันสื่อใหม่ พฤติกรรมการใช้สื่อใหม่ ระดับการรู้เท่าทันสื่อใหม่

Title: New Media Literacy Skills and Usage Behaviours of Facebook and Line Application among the Communication Arts Undergraduate Students, Sukhothai Thammathirat Open University
Researchers: Assistant Professor Dr. Saowanee Chinnalong et al.
Year: 2020

Abstract

This research was a survey of undergraduate students studying Communication Arts at Sukhothai Thammathirat Open University that aimed to evaluate 1) new media literacy of undergraduate students; 2) behaviours in using the Facebook and Line social media applications; 3) the correlation between demographic factors and the students' new media literacy; 4) the correlation between demographic factors and the students' behaviours in using the Facebook and Line social media applications; and 5) the correlation between students' new media literacy and their behaviours in using the Facebook and Line social media applications. This was a mixed methods research. For the quantitative portion, a questionnaire was administered to 178 students who enrolled in the professional experience in communication arts workshop in the 2016 academic year at Sukhothai Thammathirat Open University. For the qualitative portion, interviews were carried out with 24 key informants.

The results showed that 1) the majority of the sample had a high level of new media literacy. 2) The majority reported spending the most time using the Internet. Their purposes for using the Internet are for killing time, for work, or for study the most. The online social media they used the most were Line, Facebook and YouTube, respectively. They used a variety of the functions on Facebook and the ones they used the most were to click "like", to post photographs, and to send private messages. The functions of Line they used the most were chatting, sending stickers and adding friends, respectively. 3) Level of new media literacy was not correlated with any of the demographic factors (sex, age, education and income). 4) Age is the factor correlated with Facebook usage behaviour in terms of frequency of use and average length of time usage. Income and sex were correlated with Line usage. Education was not correlated with Facebook usage behaviour or Line usage behaviour. 5) New media literacy was correlated with Facebook usage behaviour and Line usage behaviour.

Interviews with key informants regarding using the Facebook and Line applications for the purpose of studying revealed that: 1) both Facebook and Line could meet a variety of needs, but they found Line was the most useful because it is a communication tool allowing them to share messages and photos and to make phone calls. Moreover, Line is a more direct and faster way to reach people. 2) School of Communication Arts, STOU could use Facebook and Line in the management of courses, because those applications are convenient for students to reach, re-open and send feedback of courses information. They preferred Line application as it is the application that they are familiar with and have strong tendency to use every day. 3) School of Communication Arts could use Facebook and Line for counselling and academic Q&A session. However, they would preferred Line over Facebook since it is easier to access and respond.

Keywords: Facebook, Line, new media literacy, social media usage behaviour